

TÜRK FOLKLOR ARASTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBULDA ÇIKAR, HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ MESUL MÜDÜRÜ : İHSAN HİNÇER

No: 39

EKİM 1952

YIL: 4; CİLT: 2

Köyler ve Çiftlikler

Yazan: M. Halit BAYRI

İstanbul ilinin on altı ilçesine bağlı köylerin sayısı üç yüz beş, çiftliklerin sayısı, İç İşleri Bakanlığınca neşrolunan «Türkiyede Meskûn Yerler» adındaki esere göre sekse-n üçtür. Tamamı şehir içinde bulunan ilçelerden Adalar, Beşiktaş, Eminönü, Fatih ilçelerinin köyü yoktur. Beyoğlu ve Kadıköy ilçelerine yalnız birer köy bağlıdır. Bir kısmı şehir sınırı içinde ve bir kısmı şehir sınırı dışında olan ilçelerden Bakırköy ilçesinin on altı, Beykoz ilçesinin yirmi, Eyüp ilçesinin yirmi üç, Sarıyer ilçesinin on, Üsküdar ilçesinin yedi köyü vardır. Tamamı şehir sınırı dışında olan ilçelerden Çatalca ilçesinin altmış beş, Kartal ilçesinin on yedi, Silivri ilçesinin yirmi beş, Şile ilçesinin seksen dört, Yalova ilçesinin otuz altı köyü bulunmaktadır. Bunlardan sahası en geniş iki ilçe, Çatalca ile Şile'dir. İlçelere bağlı köylerdeki nüfus sayısı 170,849 dan ibarettir. Köy ve çiftlik adları ilçeler itibariyle ve harf sırasıyla tesbit edilmiştir :

K Ö Y L E R

Bakırköy İlçesi :

Avcılar, Atış Alanı, Bağcılar, Esenler, Fırız, Güngören, Halkalı, İkitelli, Kayabaşı, Kirazlı, Kocasinan, Küçükçekmece, Mahmutbey, Safra, Şamlar, Yenibosna.

Beykoz İlçesi :

Akbaba, Alibahadır, Anadolufeneri, Buzhane, Cumhuriyet, Dereseği, Esenceli, Güllü, Hüseyinli, Kılınçlı, Koçullu, Mahmutşevketpaşa, Muratlı, Ögümce, Ömerli, Paşamandıra, Polonez, Poyraz, Riva, Sırapınar.

Beyoğlu İlçesi :

Kâğıthane.

Çatalca İlçesi :

Ahmediye, Akalan, Alaton, Anarşa, Bajdar, Bahşayış, Baklalı, Balaban, Belgrad, Boyalık, Büyükçekmece, Celep, Çakıl, Çakmaklı, Çanakça, Çiftlikköy, Çöplüce, Dağyenice, Dayekadın, Dursungün, Ekşinöz, Elbasan, Gökçeli, Hadımköy, Hallaçlı, Hisarbeyli, İhsaniye, İnceğez İstranca, İzzetin, Kabakça, Kalfa, Kâmiloba;

Karaağaç, Karaburun, Karacaköy, Karamandıre, Kavaklı, Kestanelik, Kıraç, Kızılcaali, Kumburgaz, Mimarsinan, Muratbey, Muha, Nakkaş, Oklalı, Ormanlı, Odayenice, Ömerli, Orcunlu, Pınarca, Podima; 'Sazlıbosna; Sivas, Sübaşı, Tarfa, Tepecik, Terkos, Türkoba, Yakuplu, Yasıvıran, Yaylacık; Yazlık; Yeniköy.

Eyüp İlçesi :

Alibey, Ağaçalı, Akpınar, Arnavutköyü, Aşağışağaçlı, Ayazma, Boğazköy, Boğluca, Cebeci, Çiftalan, Çilingir, Hacımaşlı, Haraççı, İhsaniye, İmrahor; Keğernburgaz; Kısırmandıra; Küçükköy, Odayeri, Petnahor, Pirinççi.

Kadıköy İlçesi :

Küçükbakkal.

Kartal İlçesi :

Baylıca; Başbüyük; Büyükbakkal; Dolayoba; Emirli; Kurna; Kurtdoğan; Kurtköy; Küçükyalı; Paşaköy, Samandıra, Sarıgazi, Soğanlık, Şeyhli; Yakacık; Yayalar; Yenikarye.

Sarıyer İlçesi :

Ayazağa, Bahçeköy; Demirci; Garipçe; Gümüşdere; Kısırkaya; Kum; Rumelifeneri; Uskumru; Zekeriya.

Silivri İlçesi :

Akviran, Alipaşa, Bekçiler, Bekirli, Büyükçavuşlu; Büyükkılınçlı; Celâliye; Çanta; Çayındere, Çeltik, Danamandra, Fener, Fetenköy; Gelevri, Gümüşpınar, Haraççı, Kadıköy, Korfallı, Küçükkılınçlı; Küçüksimen Ortaköy, Sayalar, Selimpaşa, Sinekli, Yapağa.

Şile İlçesi :

Ağaçdefe, Ağva, Ahmetli, Akçakese, Alacalı, Avcıkoru; Bıçkıdere, Bozahlat, Bozgaca, Çataklı, Çayırbaşı; Çengiler, Darlık, Davutlu, Değirmençayırı, Demircili; Denizli; Dereli, Doğançılı, Domalı, Devran, Edeyli; Embeyli; Erenler; Örenli; Ezili; Göçe, Gökmaşlı, Göksu, Hacıllı, Hacımustafa, Halli, Haliloğlu, Hamitli, Hasanlı, Hiciz, İhsanoğlu, İsa, Kabakoz, Kalealtı, Karabeyli, Karakiraz, Karaca, Karamandıre, Kaşbaşı; Kalepeniti; Kemalli Kervansaray, Kılınclar, Kızılca, Koltu, Korfallı, Korna;

Kömürlük; Köydere; Kumca; Mansur; Maşar, Meşrutiyet, Müslimicedit, Osmanköy, Oruçoğlu, Ovacık, Örcunlu, Sarıkavak, Satmazlı, Sevişli; Sinekli; Sofular; Soğullu; Soğullar; Şifiller, Şuayipli; Ulupelit; Ümrändere, Ümranlı, Öbeyli, Övezli; Tekke; Yafa; Yakuplu; Yaylalı; Yazımanayır, Yeniköy, Korucu.

Üsküdar İlçesi :

Alemdar; Aşağıdudullu, Çekme, Reşadiye, Sultañiftliği, Ümraniye, Yukarıdudullu.

Yalova İlçesi :

Akköy, Aşağıkocadere, Burhaniye, Çalica, Çengiler, Çiftlikköy; Çınarcık, Çukur; Dereköy, Elmalık, Esadiye, Gacık, Gökçedere, Güllük, Güney; Hacımehmet; Kabaklı; Kadıköy; Katırlı, Kâzimiye, Kirazlı, Kılıçköy, Kuruköy, Kurtköy; Lâledere, Ortaburun, Safran, Samanlı, Sügören, Soğucak; Sultaniye; Taşköprü; Teşviki ve, Üvezpınar, Yenimahalle, Yukarıkocadere.

ÇİFTLİKLER

Bakırköy İlçesi :

Alibey, Ayape, Fehatpaşa, Güneşli, Hainedar, İspartakule, İncirli, Kuleli, Kutlular, Küçükhalkalı; Menekşe, Nakkaş, Resneli, Siyavuşpaşa, Soğanlı, Soğuksu, Tahtakale, Tatarcık, Turan; Yenibosna.

Beşiktaş İlçesi :

Atanyon, Balmumcu, Dikilitaş, Süleymanefendi.

Beykoz İlçesi :

Abbas, Abbasbey, Ağaçlak, Alidedeoğlu, Ayvalı (Elmalı), Boyalık, Çavuşbaşı, Esatbey, Fidanlık, Hıdiv, İsaklı, Karatepe, Kavacık, Kirazlı; Ovacık, Sahipmolla, Serdaroğlu, Şerifali (Şerefli) Tokat, Yazla, Yeniçiftlik.

Beyoğlu İlçesi :

Balmumcu,

Catalca İlçesi :

Akçaburgaz, Çadırtepe, Çakmaklı, Çilingir, Çöplüce, Dereköy; Glandina, Kabadık, Karaağaç, Köşeli, Menekşekırı, Moha, Reşitpaşa, Sadetdere; Taşağıl; Yeniçiftlik.

Eyüp İlçesi :

Azizpaşa, Cimcoz, İntepe, Taşköprü, Tilki.

Kartal İlçesi :

Narlı, Seferusta,

Silivri İlçesi :

Bosna, Davutça, Haraççı, Karasınan, Köşk demir, Parpaçar.

Üsküdar İlçesi :

Hekimbaş; Sultanbeyliği, Şabanbey (Şal-

gamlı), Tantavi, Tikveşli,

Yalova İlçesi :

Katırlı, Millet, Şaman.

Yukarıda adları geçen köylerden Beykoz ilçesinin Akbaba, Alibahadır, Polonez, Beyoğlu ilçesinin Kâğıthane; Eyüp ilçesinin Alibey, Kartal ilçesinin Yakacık köyleri, İstanbulun belli başlı mesirelerindedir. Akbaba köyü, Beykoz iskelesinden beş kilometre uzaklıktadır. Köyün camii 1. Ahmedin harem kethüdası Saliha Canfeda Hatun tarafından yaptırılmıştır. Bu kadının Karagümrükte bir camii ve Saraçhanebaşına yakın bir de sebili vardır. Köy camiinin yanındaki merkat, Akbaba Mehmet Efendi namında bir zata aittir ki, adı köye a'em olmuştur. Akbaba Mehmet Efendinin Fatih ordusunda çarpışarak İstanbul'a giren gazilerden biri olduğu Akbabalılar tarafından rivayet edilmektedir. Fakat mezar taşında ölüm tarihi yazılı değildir.

Akbaba köyü, beyaz kirazı, cevizi ve kestanesiyle meşhurdur. Kiraz ve kestane mevsimlerinde İstanbuldan Akbabaya gidenler ve orada çadırlar kurarak günlerce kalanlar eskiden çok olmuştur. Kiraz ve kestane mevsimlerinde bu köye şimdi de gidenler varsa da, yeni nakil vasıtalarının çadırlar altında günlerce orada kalınmasına hacet bırakmadığı meydana'dır. İstanbulda «Beykoz cevizi» diye satılan Akbaba cevizi, kabuğunun inceliği, gevrekliği ve parmaklar arasında kolaylıkla kırılmasıyla tanınmış olup meraklılarınca her zaman aranmaktadır.

Halk tarafından «Albadır» denilen Alibahadır köyü, bağları ve üzümleriyle şöhret kazanmıştır. Akbaba köyüne beyaz kirazı, cevizi, kestanesi için gidenler olduğu gibi, Alibahadır köyüne de üzümü için arabalarla ve on, on beş kişilik küçük topluluklar halinde, eskiden gidenler çokmuş. Burada bir hafta veya üç dört gün kalarak bol bol üzüm yiyen meraklılara bugün pek rastlanmamakla beraber, Alibahadır köyünün bağ âlemlerini ve üzümelerini hâlâ unutmıyanlar yok değildir.

Polonez köyü, Lehistanın Almanya ve Rusya tarafından işgalinden sonra bu memleketten kaçarak Türkiye'ye sığınan Polonyalı göçmenler için kurulmuştur. Paşabahçesinden ve ya Beykozdan arabalarla gidilen köy, kiraziy-